

cussie te voorkomen. Daarna liet ik het ook lezen aan Prof. Schilder, die voorstelde, de volgorde der woorden te wijzigen. Anders zou hij er tegen moeten spreken. Wat hij er dan tegen had en tegen zou zeggen, deelde hij mij niet mede, en dat wist ik niet. De tijd voor openbare behandeling was daar. Maar ik overwoog, dat de voorgestelde volgorde: geloof, bekeering, zelfonderzoek, logischer was. Ik had tegen die verandering dus geen bezwaar. Ik vroeg vervolgens mijn mede-Commissieleden. En daarna ook Ds Douma, Prof. den Hartogh, Prof. Kuyper. Ik argumenteerde: deze volgorde is logischer.

Zoo is deze historie verlopen.

Het is dus maar de vraag: Is dat argument juist, of niet?

En in de tweede plaats: Is door die verandering van volgorde de wezenlijke zin gewijzigd?

Zoo ja, laat het aangetoond worden.

Maar ook wanneer dit metterdaad het geval mocht blijken, zou nog de beschuldiging van „opzettelijke misleiding” niet zonder meer geoorloofd zijn. Omdat toch ook nog vergissing mogelijk blijft.

En wanneer de zin er niet wezenlijk door gewijzigd is, dan is het genoeg, dat men dat in het licht stelt. Waardoor dan alle andere beweren onjuist blijkt.

S. GREJIDANUS.

Opzettelijke misleiding, en advocatenslimmigheide.

In „De Heraut” schrijft Prof. Kuyper iets over de kwestie van het zelfonderzoek, zooals die door de jongste Generale Synode is ter sprake gekomen.

Het loopt daarbij met name over hetgeen door Ds Boeijsing (naar ik meen als eerste) in de pers ter sprake gebracht is. Ds Boeijsing had in de dagbladen gelezen, dat er door Prof. Kuyper gevraagd was, een uitspraak te doen over: zelfonderzoek, geloof en bekeering. Daarna las hij, eveneens in de dagbladen, dat er door de Synode een besluit was genomen, dat de orde enigszins anders nam: geloof, bekeering, zelfonderzoek.

Ds Boeijsing heeft zich hierbij bepaald tot hetgeen publiek was. Zoover mij bekend is, deed tot nu toe ieder alzo.

„De Heraut” evenwel heeft zich thans in de bespreking van dit geval er toe laten verleiden, iets te zeggen over hetgeen tot nu toe niet publiek was. Wij zullen — tenzij het noodig worden mocht — ons niet op dit pad begeven; we volstaan met de opmerking, dat hetgeen de „Heraut”-redacteur mededeelt, niet volledig is; waarvan we overigens volstrekt geen kwaad denken.

Er is evenwel iets anders, dat de aandacht vraagt. We hebben het oog op volgende passage uit het „Heraut”-artikel (waarin eerst was meegedeeld, dat het voorstel van Prof. Kuyper, waarin van zelfonderzoek, geloof en bekeering gesproken was, ter bestudeering was overgegeven aan Prof. Dr S. Greijdanus):

„Later heeft Prof. Greijdanus aan Prof. Kuyper gevraagd, of deze er geen bezwaar tegen had, dat de volgorde der woorden: zelfonderzoek, geloof en bekeering veranderd werd, omdat dit logisch juist was: de prediking met den eisch van geloof en bekeering toch moest voorop gaan en daarna volgde de eisch tot zelfonderzoek. Een zakelijke verandering was dit niet. Het was daarom, dat Prof. Kuyper zich bij deze verandering neerlegde, nadat deze pertinente verklaring was afgelegd. En zoo heeft de Synode zich eenparig met dit voorstel vereenigd.

Indien nu door deze verandering in volgorde heel het besluit van inhoud zou veranderd zijn, dan zou hier dus een opzettelijke misleiding hebben plaats gevonden. Een verwijt, dat ik natuurlijk niet richt tegen Prof. Greijdanus, aan wiens goede trouw ik geen oogenblik twijfel, maar wel tegen hem, die deze verandering in de volgorde der woorden heeft voorgesteld. Het zou dan een slimigheide geweest zijn om de punt van de pijl af te breken en

de Synode iets te laten zeggen, wat zeker niet haar bedoeling was, evenmin als van hem, die dit besluit concipieerde. En het is een onheilspellend spel om, nu de zittingen der Synode gesloten zijn, aan haar besluit een uitlegging te willen geven, waardoor haar uitspraak in zoo ernstig en heilig geding tot een farce werd. Intusschen baat deze advocatenslimmigheide gelukkig niets. Want wat bleef staan is de verwijzing naar Zondag 31 van den Catechismus en naar de uitspraak van de Synode van Utrecht.”

Tot zoover „De Heraut”.

Mijn eerste opwekking na lezing van deze passage was: iets mee te deelen uit de voorgeschiedenis van het genomen besluit. Maar allicht is het beter, daarmee nog te wachten; misschien wordt het overbodig.

Waar evenwel „De Heraut” publiek met nog al ingrijpende verwijten komt, die te meer gevaar opleveren voor de „polemie”, naarmate stellige beweringen in niet-stellige, maar voorwaardelijke zinnen zijn uitgesproken, of daardoor worden voorafgegaan, schijnt het me niet ondienstig, ter wille van het publieke belang der zaak, dat „De Heraut” blijkbaar zelf ziet, en in elk geval door deze publicatie er aan gegeven heeft, het blad vriendelijk te vragen, alsnog op volgende punten concreter te willen worden:

a. wie is de man, die deze verandering in de volgorde der woorden heeft voorgesteld, en tegen wien „De Heraut” een verwijt richt in onderscheiding van een ander, wiens goede trouw niet betwijfeld wordt;

b. uit welke feiten blijkt, dat deze een (advocaatenslimmigheide heeft gewild tijdens de Synode;

c. uit welke feiten blijkt, dat deze een advocatenslimmigheide heeft gewild na de Synode;

d. of is de auteur van het ééne slimigheide soms een ander dan die van het andere; zoo ja, kan dit niet beter duidelijk gezegd worden;

e. uit welke feiten blijkt, dat het blijven staan van de verwijzing naar Zondag 31 Catechismus en naar de uitspraak van Utrecht 1906 ook maar iets te maken heeft met de advocatenslimmigheide, waarover „De Heraut” spreekt?

Mocht „De Heraut” op deze concrete vragen een even concreet antwoord willen geven, dan kunnen we verder komen; we zullen in dat geval aan onze lezers dat antwoord voorleggen.

K. S.

Naar aanleiding der artikelen van Ds Delleman. (II)

Letten we nu eens op wat in het Schatboek gezegd wordt in verband met de bekende uitspraak in Zondag 32: „dat elk bij zichzelf van zijn geloof uit de vruchten verzekerd zij”. In het boek worden vijf redenen genoemd, waarom wij goede werken moeten doen, teneinde voor het betalende offer van Christus Gode onze dankbaarheid te bewijzen; de vierde van die vijf redenen is dan: „opdat se mogen zijn vruchten des geloofs, uit welke men oordeelen mag van ons gelove, en van 't gelove van anderen”¹⁾.

Hierbij worden dan enkele teksten als bewijspiaats genoemd. We schrijven ze even over. Allereerst: 2 Petr. 1:10 (roeping en verkiezing vast maken). Evenwel is er in ons blad door Ds C. Veenhof reeds aan herinnerd, dat de exegese van Prof. Greijdanus duidelijk maakt, dat deze Schriftplaats niets te maken heeft met zelfbeproeving; de geloovigen moeten het door God in hen tot stand gebrachte genadeverkwijven uitwerken door beoefening der in de verzen 5-7 genoemde deugden; opwassen moeten ze in de kennis van den Heiland. Vervolgens komt ter sprake Matth. 7:17, 18 (goede boomen worden uit goede vruchten gekend, kwade uit kwade). Maar volgens de exegese van Prof. Grosheide heeft dat niets te maken met zelfonderzoek. „Bij de

¹⁾ ed. Pareus, Hommius, Spilardus, v. d. Honert, 3e dr. Gorinchem, 1736, II, 203, 204.

hebben. Maar voor allen die gelóóven zijn alle moeilijkheden even zoovele aanwijzingen om niet al te vlug alle vertrouwen aan dezen geslachtsboom te ontfangen.

Wij toch achten Mattheüs' geslachtsregister betrouwbaar. Allereerst omdat het een deel der godsopenbaring is. Dat is onze geloofs-vooronderstelling. Maar voorts moet bedacht, dat alle Joden van die dagen een geslachtsregister hadden. Na de Babylonische ballingschap konden alleen zij priester of Leviet worden, die konden bewijzen dat zij van 't priesterlijk geslacht waren. Ezra 2:62.

En hoe kan Lucas zeggen, dat Anna uit den stam Aser was, indien hij dat niet wist uit haar familieregisters?

En hoe kan later Paulus zijn aanvullers weerleggen, dat hij toch inderdaad uit den stam van Benjamin is, indien hij niet kan beschikken over familiepapieren? En zoo had het huis van David dus ook zijn familieregisters. Ook nog na den dood en de opstanding van den grooten Davidszoon. Het bewijs daarvan hebben wij toch in het verhaal, dat onder keizer Domitianus twee kleinzonen van Judas, den broeder des Heeren — de schrijver van den brief van Judas! — waren aangeklaagd als Davididen. Zij worden vrijgesproken, omdat zij toch geen gevaar konden opleveren voor den Romeinschen Staat, arme drommels als zij waren.

Wanneer dus Mattheüs óf per ongeluk, óf met opzet, wijzigingen en fouten aanbrengt, dan was hij spoedig als bedrieger ontmaskerd. En had hij dan een slechten dienst aan den Heere Christus en aan Zijn kerk bewezen. Zoo heeft dan ook

vruchten”, zoo zegt deze, „zullen we in verband met het karakter der profeten en van de Bergrede moeten denken aan ware prediking en ware dikaloesyné (gerechtigheid), te toetsen aan het Woord van Christus”. „In een duidelijk beeld laat Jezus zien, hoe het onmogelijk is, dat een valsche profeet goede vruchten zou voortbrengen, daarom zijn de vruchten een onbedriegelijk kenteeken. Het kan wel eens wat lang duren, men kan zich wel eens vergissen, maar aan het einde blijft toch de waarheid” (vs 16). Het gaat hier dus over het kennen van anderen, met hanteering van den maatstaf van het geschreven Woord. Voorts wordt genoemd Galaten 5:6; ook deze plaats handelt evenwel niet over de vraag, hoe men tot geloofszekerheid komen kan, maar constateert slechts, volgens de exegese van Prof. Greijdanus, dat het „geloof het ware niet is, wanneer het zich niet werkzaam betoont in liefdebetoen”; „waar deze liefde en liefdeswerkzaamheid ontbreekt, daar is het ware geloof ook niet, al zou men beweren van wel”. Hetzelfde geldt van Gal. 5:22, waarnaar ook verwezen wordt. Eindelijk wordt 2 Petr. 1:5, 6, 7 genoemd; ook deze plaats handelt niet over zelfonderzoek, doch bindt (volgens Prof. Greijdanus) de roeping op het hart, die door de in de verzen 1-3 aangewezen begenadiging wordt medegebracht²⁾.

Men zal hier niet mogen vergeten, dat de exegese van onze hedendaagsche gereformeerde uitleggers op bepaalde punten tot andere uitkomsten leidt, dan eeuwen geleden onze vadersen hebben verkregen; de uitlegging is precieser geworden; en het op den klank af citeeren is niet alleen gevaarlijk, maar ook ondankbaar jegens wat de Vader der geesten ons in onzen eigen tijd geschonken heeft. Aan een enkel geïsoleerd woord hangen we niet, doch van hêél de Schrift hangen we af; van daar dan ook, dat de één deze, de andere die uitspraken aanhaalt; de één meer, de ander minder³⁾.

Even vóór de hierboven aangehaalde passage uit het Schatboek, bl. 199 (dl. II), was gezegd, dat de goede werken gedaan moesten worden, o.m. „om ons zelfs wil”, opdat elk bij zichzelf van zijn geloof uit de goede werken, die als vruchten zijn des Geestes, verzekerd zij. Dan wordt daarvoor verwezen naar Matth. 7:17. Weer de reeds gereleveerde plaats dus over de valsche profeten, die men uit de tegenspraak met de Schrift kennen kan, tegenover de ware, die men kennen kan uit hun overeenstemming met het geschreven woord van God.

Het zou evenwel schromelijke lichtvaardigheid zijn, als iemand met beroep op deze plaats nu beweren zou, dat iedere valsche profeet nu ook zelf zich altijd scherp bewust is van zijn valsheid als profeet. Prof. Dr G. Ch. Aalders heeft in zijn studie over de valsche profetie in Israël met nadruk betoogd (bl. 141), dat het „wel ter dege mogelijk is, dat de valsche profeet voor zijn eigen gemoed ten volle overtuigd is, zoo formeel van zijn goddelijke zending als materieel van de waarheid zijner woorden... Geven wij toe, dat één Hananja, die inderdaad den indruk van subjectieve oprechtheid maakt, in zijn gloeiend patriotisme ten volle overtuigd geweest is van de zegepraal der Joodsche wapenen, en in zijn overspannen groothedsgeloof niet minder vast verzekerd is geweest van zijne goddelijke zending om deze zegepraal te verkondigen, dan blijft toch ten volle waar” — aldus Prof. Aalders — „wat Jeremia hem

²⁾ Vgl. Kommentaren (Bottenburg), der genoemde hoogleraren op de aangehaalde plaatsen.

³⁾ In het Schatboek, volgens zooeven gemelde editie, worden b.v. aangehaald de reeds genoemde teksten. In het verslag van Ursinus' colleges evenwel, Doctrinae Christ. Compendium, seu Commentarii Catechetici, ex ore D. Zach. Ursini, ad septem exemplaria diligenter inter se collata, pluribus in locis emendati, etc. Lugd. Bat., ex off. Joh. Paetsii, 1584, worden ter bevestiging van de bekende uitspraak in Zondag 32, vraag 86, alleen genoemd 2 Petr. 1:10, Matth. 7:17, Gal. 5:6, 22.

Mattheüs het oorspronkelijk familieregister van onzen Heiland aan ons medegedeeld.

Maar nu moeten wij ons bij de lezing ervan hoeden voor de fout het te lezen met Westersche oogen. De vraag is: hoe lezen Jóden hun geslachtsregisters? Hoe lezen de menschen, voor wie Mattheüs toch allereerst schreef, dit alles?

Mattheüs wilde toch bewijzen uit de Schriften dat Jezus van Nazareth, de Messias, de Zoon van David was.

Wanneer deze dingen alzo zijn, dan is onze conclusie: onze Heiland heeft Zijn familieregisters gekend en gelezen. En het heeft den verhoogden Christus goedgedacht, dat Zijn familiepapieren onder de leiding des Geestes voor Zijn kerk bewaard zouden blijven. En — dan klemmt de vraag: Zouden wij ook kunnen zeggen: hoe heeft Jezus Christus dit alles gelezen? Zou Hij ook hierin niet alleen Zijn Persoon, maar ook Zijn werk hebben zien aangekondigd?

Wij gelooven van wel! Ik zeg: Wij gelóóven dat Jezus Christus zag Zich hier als de Middelaar des Verbonds.

Zoo nu willen wij Matth. 1:12 beschouwen in het licht der Schriften.

En dan zien wij Jezus Christus als de zegelring aan de rechterhand des Vaders geteekend.

In Jojachin zag Hij Zich door den Vader verworpen.

In Sealtiel zag Hij Zichzelf den Vader aangeboden.

In Zerubabel zag Hij Zich door den Vader aangenomen.

Bellingwolde.

D. K. WIELENGA.

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELIJKE SCHETSEN

Jezus Christus, de zegelring aan des Vaders hand.

En na de Babylonische overvoering gewon Jechonias Salathiel, en Salathiel gewon Zorobabel.

Matth. 1:12.

Als Zoon Davids, als Koning Israëls, is Jezus Christus gekomen. Om Zijn volk zalig te maken van hun zonden. De Middelaar des Verbonds komt het verbond bevestigen en verzegelen met Zijn bloed.

Maar dan heeft ook het geslachtsregister van den Koning Israëls ons veel te zeggen, om ons te verzekeren, dat geen onwaardige en geen indringer den troon van David beklom, dat Christus rechten had op de heerschappij. Is Mattheüs echter wel betrouwbaar? 't Lijkt ons toe, dat er nogal wat fouten staan in zijn geslachtsregister. Fouten in het weergeven der namen. Fouten in het tellen. Er moeten toch naar zijn berekening 42 namen staan en — goed geteld staan er maar 41. En dan slaat Mattheüs maar liefst drie koningen over, n.l. Ahazias, Joas en Amazias, die hun plaats moesten hebben tusschen Joram en Uzias. Jojakim komt ook al niet in aanmerking. Het is dan ook geen wonder, dat geleerde kritiekasters de betrouwbaarheid in twijfel getrokken

toevoegde: „gezonden, leugen vertelt hetzelfde van profet de goddelijke in de lijn v Heiligen Ge is tevens e met een ant in werkelijk tegenwoordig met name d vrag der theoretisch, de wetensch verwerking weg Gods studearkam het „subje wie er in de zonder een Geest bedri men; en hi van degenel van deze meening v fijne puntj over het ze niet stop t waarheid, Dit geldt die „kwade ketterijen l En wat die goede scheiden t brengen, è andere qu het karakt het karakt als de her karakter d vinden w Amos” (Pr die de wa aan de hū des Heeren die geleid het Woord Grushede, waar dit v noemden t zoowel Pr bleek ver beoordeell willen en rech Woord Wie dus verstaan v zonder we niet eens werken w held gegol listische v Ursinus' g wel het fe even gecit geloof uit moet) (II, vruchten Gal. 5:22 opdat wij consciënt Christus t 5:20, en i 2 Petr. 1 dus zegge dan kan En op di Schatboek 2 Petr. 1: waar vers betref de schijnlijk betref, n komt be werkzame conditie, i een trouw Zondag 3 maken”, z onbeweeg kan kom loor gaan omstandi aanvallen Waaron de kleine leg” tot g regel stell ook wete Vgl. de l is er niet Vermoe

En wat

die goede

scheiden t

brengen, è

andere qu

het karakt

het karakt

als de her

karakter d

vinden w

Amos” (Pr

die de wa

aan de hū

des Heeren

die geleid

het Woord

Grushede,

waar dit v

noemden t

zoowel Pr

bleek ver

beoordeell

willen

en rech

Woord

Wie dus

verstaan v

zonder we

niet eens

werken w

held gegol

listische v

Ursinus' g

wel het fe

even gecit

geloof uit

moet) (II,

vruchten

Gal. 5:22

opdat wij

consciënt

Christus t

5:20, en i

2 Petr. 1

dus zegge

dan kan

En op di

Schatboek

2 Petr. 1:

waar vers

betref de

schijnlijk

betref, n

komt be

werkzame

conditie,

i een trouw

Zondag 3

maken”, z

onbeweeg

kan kom

loor gaan

omstandi

aanvallen

Waarom

de kleine

leg” tot g

regel stell

ook wete

Vgl. de l

is er niet

Vermoe

*) Vgl.

224, die t

een paral